

**MEDEDELING¹ 2022/04 VAN DE RAAD VAN HET INSTITUUT VAN DE
BEDRIJFSREVISOREN**

Correspondent
sg@ibr-ire.be

Onze referte
MB/IVB/EV/SVB/jv

Datum
01.04.2022

Geachte Confrater,

**Betreft: Mogelijke impact van het conflict in Oekraïne op de opdrachten van
de bedrijfsrevisor**

Het conflict tussen Oekraïne en Rusland en de sancties die Europees en internationaal opgelegd zijn aan Rusland en Wit-Rusland kunnen gevolgen hebben voor de controle van de jaarrekeningen, de jaarverslagen en de financiële situatie van veel ondernemingen of groepen. Individuele landen en de EU hebben vier categorieën sancties tegen Rusland en Wit-Rusland ingesteld: sancties tegen personen en entiteiten; beperkingen voor het bedrijfsleven; diplomatieke maatregelen; beperking van de economische samenwerking. De door de EU beperkende maatregelen zijn dwingend en hebben dus verplichtende gevolgen voor alle ondernemingen die zakendoen met Rusland of Wit-Rusland, maar ook voor ondernemingen die, rechtstreeks of onrechtstreeks, activiteiten hebben die banden hebben met Russische of Wit-Russische organisaties.

1. Algemene regels met betrekking tot de financiële sancties

Financiële sancties zijn beperkende maatregelen die worden genomen tegenover regeringen van derde landen, natuurlijke personen, rechtspersonen of feitelijke groeperingen met als doel een einde te maken aan bepaalde criminele gedragspatronen. De maatregelen inzake embargo's en bevrozingen van goederen maken deel uit van het stelsel van financiële sancties.

Financiële sancties moeten door iedereen in België worden nageleefd en bevatten zowel verplichtingen als verboden.

¹ Via mededelingen ontwikkelt het Instituut de rechtsleer inzake de audittechnieken en de goede toepassing door de bedrijfsrevisoren van het wettelijk, reglementair en normatief kader dat de uitoefening van hun beroep regelt (art. 31, §7 van de wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren); enkel de normen en aanbevelingen zijn bindend.

De belangrijkste verplichtingen zijn:

- het bevriezen van tegoeden van de personen of entiteiten op wie bevroeringsmaatregelen van toepassing zijn;
- het verstrekken van alle informatie over de uitvoering van de financiële sancties, zoals informatie over de tegoeden die werden bevroren of informatie over de vaststelling van eventuele inbreuken.

De belangrijkste verboden zijn:

- het ter beschikking stellen van fondsen aan de personen of entiteiten op wie bevroeringsmaatregelen van toepassing zijn;
- het uitvoeren van handelingen die in strijd zijn met de opgelegde (financiële) sancties.

De verschillende financiële sancties moeten worden nageleefd vanaf het moment van hun publicatie in het Publicatieblad van de Europese Unie. Een overzicht van de beperkende maatregelen is te vinden op de website van de FOD Financiën ([Financiële sancties | FOD Financiën \(belgium.be\)](#)) en op de website van de Raad van de Europese Unie ([Beperkende EU-maatregelen als reactie op crisis in Oekraïne - Consilium \(europa.eu\)](#)) en [Sancties tegen Belarus - Consilium \(europa.eu\)](#).

Onze confraters dienen zich aan de financiële sancties, die rechtstreeks toepasselijk zijn in het nationale recht, te houden. Zij moeten daartoe de nodige maatregelen nemen.

Er staan immers strafrechtelijke en administratieve sancties op de niet-naleving van de maatregelen inzake financiële en economische embargo's en bevroering van tegoeden.

De meeste sanctieregimes bevatten een lijst van personen en entiteiten op wie bevroeringsmaatregelen van toepassing zijn. Aan deze lijsten worden regelmatig personen of entiteiten toegevoegd of verwijderd. Om een overzicht te bewaren van al de personen en entiteiten die worden gevisieerd door de in België geldende sanctieregimes, houdt de Algemene Administratie van de Thesaurie een geactualiseerde en geconsolideerde lijst van deze personen en entiteiten bij die kan worden teruggevonden op haar website via volgende link: [Financiële sancties | FOD Financiën \(belgium.be\)](#).

Uitzonderingen op de beperkingen kunnen in sommige gevallen worden toegestaan door de Algemene Administratie van de Thesaurie (FOD Financiën).

Daarnaast bepaalt art. 8, § 1 van de Wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten (hierna de AWW): *“De onderworpen entiteiten ontwikkelen en passen doeltreffende gedragslijnen, procedures en interne controlemaatregelen toe die evenredig zijn met hun aard en omvang: 3° om te voldoen aan de bindende bepalingen betreffende financiële embargo's.”*

Rekening houdende met artikel 8, § 1, 3° van de AWW dient steeds nagegaan te worden op basis van deze lijst of de cliënt, de eventuele lasthebber, en uiteindelijke begunstigen niet voorkomen op de lijsten van de embargo's die van toepassing zijn en opgelegd worden internationaal, door de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties, Europees, door de Europese Unie, en nationaal, door de Nationale Veiligheidsraad en de Belgische overheid (<https://financien.belgium.be/nl/thesaurie/financiele-sancties>).

Indien uit een analyse van een knipperlicht de AMLCO dient te besluiten dat de cliënt of de begunstigde van een verrichting beoogd wordt door een financieel embargo of door het bevroren van de tegoeden, vloeien de volgende gevolgen eruit voort:

- a. verbod om een zakelijke relatie aan te gaan: het kantoor zal zich ervan onthouden een relatie aan te gaan met een persoon of entiteit die voorkomt in een lijst van de financiële embargo's of bevroeringsmaatregelen;
- b. herbeoordeling van het risicoprofiel van de cliënt en daarmee verbonden personen en desgevallend melding aan de CFI: het kantoor gaat over tot een herbeoordeling van het risicoprofiel van de cliënt, en de ermee verbonden personen, die het voorwerp is van een financiële embargo of bevroeringsmaatregel. Het kantoor zal een aangepaste waakzaamheid aan de dag leggen ten aanzien van de cliënt en betrokken personen, alsook een grondig onderzoek uitvoeren op eerdere verrichtingen en in het algemeen op zakelijke relaties met de betrokken persoon of entiteit die tot doel zouden kunnen hebben om fondsen, financiële instrumenten of economische middelen ter beschikking te stellen aan de op dergelijke lijst opgenomen persoon of entiteit, of verbonden kunnen zijn met het witwassen van geld, met de financiering van terrorisme of de proliferatie van massavernietigingswapens.

Desgevallend zal de AMLCO overgaan tot de melding van een vermoeden aan de CFI.

Verder kan in dit kader verwezen worden naar de mededeling van het College van Toezicht op de Bedrijfsrevisoren van 15 maart 2022 [Het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren vestigt de aandacht van bedrijfsrevisoren op de beperkende maatregelen tegen Rusland en Wit-Rusland \(fsma.be\)](#) en naar Hoofdstuk 17 van de [Handleiding interne procedures inzake antiwitwassen \(icci.be\)](#).

2. Impact van de sanctiewetgeving op de cliëntaanvaarding en -continuering

Een gevolg van de beperkende maatregelen is dat de bedrijfsrevisoren de geldende sanctiemaatregelen met inbegrip van bindende bepalingen betreffende financiële embargo's en maatregelen tot bevrozing van tegoeden moeten naleven. De bedrijfsrevisor zal dan ook de nodige waakzaamheid aan de dag moeten leggen in het kader van de aanvaarding en continuering van cliëntrelaties. Dit geldt niet enkel in het kader van het commissarismandaat, maar ook bij het uitvoeren van een eenmalige opdracht.

De bedrijfsrevisor dient in het kader van zijn beleid inzake cliëntaanvaarding of -continuering na te gaan of:

- de entiteit of persoon voorkomt op de geactualiseerde en geconsolideerde lijst van personen en entiteiten op wie bevrozingsmaatregelen van toepassing zijn.
- de entiteit wordt gecontroleerd door een gesanctioneerde persoon of entiteit; voor de definitie van "controle" wordt verwezen naar artikel 1:14 WVV. In voorkomend geval, kan het nodig zijn om juridisch advies in te winnen.
- er uiteindelijke begunstigden zijn die voorkomen op de lijst van personen en entiteiten op wie bevrozingsmaatregelen van toepassing zijn.

3. Andere gevolgen

Komt de entiteit of persoon niet voor op de lijst van personen en entiteiten op wie bevrozingsmaatregelen van toepassing zijn, dient de bedrijfsrevisor evenwel nog steeds te beoordelen of de activiteiten in Rusland, Wit-Rusland of Oekraïne significant zijn voor de entiteit. Dit kan immers een impact hebben op de continuïteit van de entiteit en haar mogelijkheid om de erelonen te betalen, gezien de restricties van toegang tot internationale betalingsdiensten.

Wij verwijzen naar de [mededeling van het College van Toezicht op de Bedrijfsrevisoren over de beperkende maatregelen tegen Rusland en Wit-Rusland](#). Ook het Instituut van de Revisoren Erkend voor de Financiële Instellingen (IREFI) heeft ter zake een bericht gepubliceerd, dat u hier kan raadplegen: [Berichten IREFI \(ibr-ire.be\)](#).

Voor meer informatie over de aandachtspunten betreffende cyberveiligheid, accounting, audit en rapportering verwijzen wij tot slot naar de publicatie van Accountancy Europe: [War in Ukraine – what European accountants need to know - Accountancy Europe](#).

Voor de volledigheid verwijzen we nog naar het [IBR-advies 2019/10, Onderbreking van het commissarismandaat](#) (p. 7-8), alsook naar de [regels betreffende de mededeling aan het College van een ontslag van de commissaris tijdens zijn mandaat](#).

Wij blijven tot uw dienst

De situatie is onzeker en snel evoluerend. Het IBR blijft de situatie op de voet volgen en zal deze mededeling, indien nodig, aanvullen zodat u steeds over de meest actuele informatie beschikt bij het uitvoeren van de controle.

Wij benadrukken dat het ICCI via zijn adviesfunctie klaar staat om hieromtrent *ad hoc* vragen te beantwoorden (www.icci.be). Het ICCI zal in een latere fase *Frequently Asked Questions* uitwerken met betrekking tot de impact van de oorlog in Oekraïne (cyberveiligheidsrisico's, de beoordeling van de continuïteitsveronderstelling door het bestuursorgaan, gebeurtenis na balansdatum die niet leidt tot aanpassing van de jaarrekening).

Met confraternele groeten,

Tom MEULEMAN
Voorzitter